

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 206/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. T., toho času vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P., pre namietané porušenie jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 209/2008 spočívajúcom v opomenutí predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie z 12. januára 2009 proti uzneseniu Krajského súdu Trenčín č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2009 doručená sťažnosť M. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 209/2008, spočívajúcom v opomenutí predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) dovolanie z 12. januára 2009 proti uzneseniu Krajského súdu Trenčín (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008.

Sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 209/2008 pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona.

Obžalobu v tejto veci podal prokurátor okresnému súdu 10. septembra 2008. Okresný súd uznesením č. k. 2 T 209/2008-361 zo 14. októbra 2008 rozhodol o ďalšom trvaní sťažovateľovej väzby v rámci konania pred súdom (po podaní obžaloby) v zmysle § 244 ods. 5 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení platnom a účinnom do 31. januára 2005 s tým, že v sťažovateľovom prípade pretrváva dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sťažovateľ napadol označené rozhodnutie okresného súdu sťažnosťou, ktorú krajský súd uznesením č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ podal 13. januára 2009 prostredníctvom okresného súdu proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008 dovolanie (písomné podanie z 12. januára 2009).

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ poukazuje na ustanovenie § 376 Trestného poriadku, podľa ktorého predseda senátu súdu prvého stupňa doručí rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k dovolaniu vyjadriť, pričom na to určí primeranú lehotu, najviac však 30 dní; rovnopis dovolania podaného ministrom spravodlivosti sa doručí vždy aj generálnemu prokurátorovi. Len čo lehota na podanie dovolania všetkým oprávneným

osobám uplynula a uplynula aj určená primeraná lehota na vyjadrenie sa k dovolaniu, predloží spisy dovolaciemu súdu.

Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd nepostupoval v súlade s citovaným ustanovením Trestného poriadku. Napriek tomu, že dovolanie mu bolo doručené 13. januára 2009, do podania sťažnosti ústavnému súdu nevykonal zákonom ustanovené úkony (§ 376 Trestného poriadku) a nepredložil podané dovolanie dovolaciemu súdu.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu mu bolo odopreté právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom súdnej ochrany (pred dovolacím súdom). O dôvodnosti podaného dovolania môže rozhodnúť v zmysle § 384 a nasledujúcich Trestného poriadku len dovolací súd. Aj keby bol predseda senátu prvostupňového súdu presvedčený, že podané dovolanie nie je dôvodné, je povinný v zmysle § 376 Trestného poriadku predložiť ho na rozhodnutie dovolaciemu súdu, k čomu v danom prípade nedošlo a okresný súd po dobu takmer piatich mesiacov vo veci nekoná. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza: *„Je povinnosťou súdov, najmä vo väzobných veciach, konať urýchlene a bez prieťahov. Prikazuje im to trestný poriadok v § 6, ale aj článok 48 ods. 2 Ústavy SR. Právo na urýchlené rozhodnutie zákonnosti väzby treba mať na zreteli tak v prvostupňovom ako aj odvolacom konaní, ale aj v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. Podľa môjho názoru dobu takmer päť mesiacov nemožno v žiadnom prípade považovať za primeranú na tak jednoduchý úkon ako je predloženie veci dovolaciemu súdu a postup súdu za lege artis a bez prieťahov.*

Na nezákonnom postupe nemožno postaviť také závažné rozhodnutie, ako je rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby. Vzhľadom na pochybenie predsedu senátu Okresného súdu v Považskej Bystrici pri nepredložení dovolania dovolaciemu súdu nemožno považovať za dôvodnú a zákonnú ani moju väzbu.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol: *„Okresný súd v Považskej Bystrici v konaní 2 T 209/2008 uznesením sp. zn.*

2 T 209/2008-361 zo 14. 10. 2008 a Krajský súd v Trenčíne v konaní 2 Tos 64/2008 uznesením sp. zn. 2 Tos 64/2008-374 z 11. 11. 2008 porušili základné právo sťažovateľa zaručené v článku 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR a článku 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 Tos 64/2008-374 z 11. 11. 2008 sa zrušuje a obvinený M. T. sa ihneď prepúšťa na slobodu.

Okresný súd v Považskej Bystrici v konaní sp. zn. 2T 209/2008 nepredložením dovolania z 12. 1. 2009 dovolaciemu súdu porušil základné právo sťažovateľa zaručené v článkoch 17 ods. 2 a 5, 46 ods. 1, 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

M. T. sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 50 000,- € a úhrada trov konania v sume 289,74 € ktoré je povinný zaplatiť Okresný súd v Považskej Bystrici na účet jeho právneho zástupcu JUDr. T. B., P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priesťahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priesťahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

Podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku o sťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak

- a) zo strany súdu nedošlo k priesťahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne,
- b) je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

Podľa § 55 ods. 6 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odseku 5 sťažnosť nie je prípustná.

Za zásah do svojich základných práv a slobôd označil sťažovateľ postup okresného súdu spočívajúci v jeho opomenutí, resp. nečinnosti v súvislosti s povinnosťou predložiť najvyššiemu súdu jeho dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, ktoré sa týka preskúmania prvostupňového rozhodnutia okresného súdu o ďalšom trvaní sťažovateľovej väzby v štádiu konania po podaní obžaloby. Sťažovateľ namieta, že v súvislosti s prípravou prerokovania dovolania dovolacím súdom (§ 376 Trestného poriadku) došlo v dôsledku zavinenia zo strany okresného súdu k priet'ahom v konaní, k nezákonnému trvaniu sťažovateľovej väzby a k odopieraniu súdnej ochrany pred dovolacím súdom.

Vo vzťahu k označenému zásahu však sťažovateľ v rámci procesnej úpravy trestného konania disponuje v zmysle § 55 ods. 3 až ods. 6 Trestného poriadku priamo dostupným a účinným právnym prostriedkom nápravy, ktorým sa môže priamo v rámci konania pred okresným súdom a následne aj pred nadriadeným krajským súdom domáhať ochrany svojich práv. Týmto právnym prostriedkom je sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 Trestného poriadku, ktorú možno uplatniť v prípade priet'ahov v konaní pred súdom v súvislosti s vykonaním konkrétnych procesných úkonov súdu pri prerokúvaní trestnej veci vrátane prípadu, „ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom“. Nadriadený súd je pritom v prípade uznania opodstatnenosti sťažnosti podanej pre nečinnosť oprávnený určiť primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu (§ 55 ods. 5 Trestného poriadku).

Sťažovateľ síce k sťažnosti doručenej ústavnému súdu pripojil kópiu podania z 15. marca 2009 adresovaného okresnému súdu, ktorým žiadal o predloženie spisu s podaným dovolaním najvyššiemu súdu, avšak relevantný dôkaz o využití sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 Trestného poriadku (adresovanej nadriadenému, t. j. krajskému súdu) ústavnému súdu nepredložil. Pretože sťažovateľ nepreukázal využitie tohto prostriedku nápravy v posudzovanej veci, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľa nie

je prípustná pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, a preto rozhodol o jej odmietnutí pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec uvedeného dôvodu odmietnutia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 282/04).

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv uznesením okresného súdu č. k. 2 T 209/2008-361 zo 14. októbra 2008 o ďalšom trvaní jeho väzby, ako aj následným uznesením krajského súdu č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008 (druhé z označených rozhodnutí žiadal sťažovateľ zároveň zrušiť, pričom sa domáhal prepustenia z väzby), je daný ďalší z dôvodov odmietnutia sťažnosti pri predbežnom prerokovaní, ktorý spočíva v jej zjavnej neopodstatnenosti kvôli nedostatku priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom orgánu verejnej moci, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa (nepredloženie dovolania dovolaciemu súdu), a medzi uvedenou časťou petitu sťažovateľovej sťažnosti.

Prípadné porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 376 Trestného poriadku zo strany okresného súdu nemohlo ovplyvniť obsah, zákonnosť a ústavnosť uznesenia okresného súdu č. k. 2 T 209/2008-361 zo 14. októbra 2008 a uznesenia krajského súdu č. k. 2 Tos 64/2008-374 z 11. novembra 2008, pretože nepredstavuje procesný postup súdu, na základe ktorého boli označené súdne rozhodnutia vydané, ale postup, ktorý po ich vydaní nasleduje. Pokiaľ sa sťažovateľ domnieva, že k porušeniu jeho základných práv došlo

priamo uvedenými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, mal to z nich, ktoré bolo vydané ako konečné, napadnúť priamo sťažnosťou podanou ústavnému súdu v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy (s náležitým odôvodnením, ktoré v posudzovanej ústavnej sťažnosti vo vzťahu k uvedeným rozhodnutiam absentuje) v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia jeho právoplatnosti (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví (v rámci prerokovania ústavnej sťažnosti v merite veci) porušenie základného práva zaručeného v tomto článku ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo odmietne ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04).

Základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) taktiež nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) vyplývajúcim z príslušných procesných predpisov (v danom prípade z Trestného poriadku).

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie súdu na podnet strany alebo na iný podnet napadne minister spravodlivosti z dôvodu uvedeného v § 371.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 10 ods. 5 časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku odvolacím súdom je krajský súd a najvyšší súd.

Podľa § 315 Trestného poriadku (nazvaného „Odvolací súd“) o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špeciálneho súdu rozhoduje najvyšší súd.

V uvedených súvislostiach považoval ústavný súd za významné, že sťažovateľ nepodal dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu o odvolaní napádajúcim prvostupňový rozsudok okresného súdu o veci samej, ale proti uzneseniu krajského súdu o sťažnosti týkajúcej sa prvostupňového uznesenia okresného súdu o ďalšom trvaní jeho väzby. Z ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku pritom vyplýva oprávnenie generálneho prokurátora a obvineného na podanie dovolania v trestnom konaní iba proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Odvolacím súdom je aj krajský súd (§ 10 ods. 5 Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou). Toto postavenie má však krajský súd v prípadoch, keď rozhoduje o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu (§ 315 Trestného poriadku). V sťažovateľom označenom prípade však krajský súd rozhodoval o sťažnosti proti prvostupňovému väzobnému uzneseniu okresného súdu v postavení nadriadeného orgánu, resp. nadriadeného súdu (§ 192 až § 195 Trestného poriadku).

Sťažovateľ teda podaním dovolania z 12. januára 2009 uplatňoval procesné právo, ktoré mu z ustanovení Trestného poriadku nevyplýva. Za daných okolností procesný postup okresného súdu, ktorý pokračoval v konaní smerujúcom k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu veci (nariadenie hlavného pojednávania na 5. február 2009, 17. marec 2009, 30. apríl 2009, 13. máj 2009 a 18. jún 2009) s tým, že podanie z 12. januára 2009 bude následne predložené dovolaciemu súdu, má racionálny základ v rešpektovaní zásady hospodárnosti konania a v požiadavke rozhodnutia o veci samej v primeranej dobe.

S ohľadom na tieto skutočnosti preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v sťažovateľovej trestnej veci po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikoval bez ďalšieho ako porušenie označených práv sťažovateľa.

Ústavný súd preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti aj v tejto časti.

Z už uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2009